

KVALITETSSÄKRAD VÄLFÄRD

Offentliga uppgifter till vår tjänst

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Offentliga uppgifter till vår tjänst

Upplysningar om innehållet:
Lena Svensson, lena.svensson@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2012
ISBN: 978-91-7164-795-5
Foto: Rickard Eriksson
Produktion: ETC Kommunikation
Tryck: LTAB, maj 2012

Förord

En viktig del i granskningen av leverantörer i valfrihetssystem och upphandlade tjänster är att under avtalsperioden kontrollera att leverantörerna fullgör sina skyldigheter när det gäller skatter och sociala avgifter. Stadsjurist Helena Meier, Nacka kommun, har haft i uppdrag att ta fram ett material som stöd till kommuner och landsting i uppföljningen av upphandlad verksamhet enligt lagen om offentlig upphandling, LOU, och lagen om valfrihetssystem, LOV. Det vill säga verksamheter där det föreligger ett avtal mellan kommunen/landstinget och leverantören.

Skatteverket samarbetar med kommuner och landsting med förebyggande information och genom att tillhandahålla offentliga uppgifter som verket samlar in. I denna skrift sammanställs vilken typ av uppgifter som finns på Skatteverket och hur de kan tolkas. I skriften förklaras centrala begrepp som är viktiga för att förstå den information som finns hos Skatteverket.

Lena Svensson har varit projektledare och svarar på eventuella frågor om skriften och om projektet Kvalitetssäkrad välfärd.

Stockholm maj 2012

Lennart Hansson
Sektionen för demokrati och styrning

Innehåll

- 7 Kapitel 1. Inledning

- 8 Kapitel 2. Avtalet viktigt
- 9 Krav i avtalet
- 10 Kreditupplysning
- 10 Att häva ett avtal
- 11 Vem har uppgifterna?
- 11 Kontrollera igen

- 12 Kapitel 3. Fakturakontroll
- 12 Vem fakturerar?

- 13 Kapitel 4. Uppgifter hos Skatteverket
- 13 Förebyggande information
- 15 Samarbete med Skatteverkets förebyggande information

- 16 Kapitel 5. F-skattsedeln

- 17 Kapitel 6. Hur använder man uppgifterna?

- 18 Kapitel 7. Hjälp att tolka?

- 19 Kapitel 8. Andra områden än skatter och avgifter

Inledning

En viktig del i granskningen av leverantörer i valfrihetssystem och upphandlade tjänster är att under avtalsperioden kontrollera att leverantörerna fullgör sina skyldigheter när det gäller skatter och sociala avgifter. Det kan till exempel vara en hävningsgrund enligt avtalet om brister leder till att den så kallade F-skattsedeln återkallas. Brister på det här området kan också användas som signalsystem för en fördjupad kvalitetsgranskning. Kvalitet i levererad tjänst och förmåga att driva sitt företag på ett seriöst sätt tenderar att ha ett samband. Om tjänsterna ska levereras på en fungerande konkurrensutsatt marknad ska de som inte följer spelets regler uteslutas även i de fall ett avtal har ingåtts.

Skatteverket samarbetar med kommuner och landsting med förebyggande information och genom att tillhandahålla offentliga uppgifter som verket samlar in. I denna skrift sammanställs vilken typ av uppgifter som finns på Skatteverket och hur de kan tolkas. I skriften förklaras centrala begrepp som är viktiga för att förstå den information som finns hos Skatteverket.

Den här skriften är framtagen som stöd i uppföljningen av upphandlad verksamhet enligt lagen om offentlig upphandling, LOU, och lagen om valfrihetssystem, LOV, det vill säga verksamheter där det föreligger ett avtal mellan kommunen/landstinget och leverantören. De offentliga uppgifterna kan användas även i granskning av förskoleverksamhet och skolbarnomsorg. Den rättsliga regleringen för fristående förskolor och skolor grundar sig på ett offentlighetsrättsligt tillstånd, där konsekvenserna kan bli varning och ensidig återkallelse.

Leverantörer av externt producerade tjänster är skyldiga att deklarerat och betala sina skatter och avgifter korrekt. En kontinuerlig samverkan med Skatteverket kan då vara en stor fördel för att motverka oseriösa företag, bekämpa svartarbete och skapa förutsättningar för en konkurrens på lika villkor.

Kontakt kan fås via Skatteverkets hemsida, www.skatteverket.se.

Avtalet viktigt

Grunden för granskning av leverantörerna finns i avtalen. När man skapar ett valfrihetssystem eller upphandlar driften av en verksamhet är det bra att ta ställning till vilken faktainhämtning man själv ska göra i uppföljningen. Det finns också områden där uppgifterna finns tillgängliga genom andra myndigheter eller organisationer. Därefter säkerställer man i avtalen att uppgifterna man hämtar in kan användas för olika former av avtalsrättsliga sanktioner, till exempel att häva avtalet och på så sätt förhindra leverantörens rätt att leverera tjänster.

En viktig avgränsning är att göra tydlig skillnad mellan när man själv ska vara den som samlar in uppgifter och när man ska använda andras uppgifter. Det är bra att fråga sig ”Kan vi agera på de här uppgifterna?” när man funderar på att själv vara undersökande faktasamlare istället för att använda andras inhämtade uppgifter och agera utifrån dem. En bra grund att utgå från är att där det finns myndigheter med eget ansvar för att granska och kontrollera, där använder man som kommun/landsting resultatet av det arbete de myndigheterna gör.

Krav i avtalet

Kommunen/landstinget bör ställa krav på att nedanstående förutsättningar ska vara uppfyllda. De motsvarar de grunder som LOV och LOU medger för att utesluta en sökande som vill ansluta sig till ett valfrihetssystem eller lämna anbud i en upphandling:

1. Leverantören ska inte vara i konkurs eller likvidation, under tvångsfullvalning eller föremål för ackord eller tills vidare inställa sina betalningar eller bli underkastad näringsförbud.
2. Leverantören får inte bli föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, ackord eller annat liknande förfarande.
3. Leverantören får inte genom dom som vinner laga kraft dömas för brott som avser yrkesutövningen.
4. Leverantören får inte göra sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen.
5. Leverantören ska fullgöra sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt.
6. Om leverantören är en juridisk person, får kommunen ställa krav på att företrädare för den juridiska personen inte döms för sådant brott som avses i punkten 3 eller gör sig skyldig till sådant fel som avses i punkten 4.

I LOV och LOU beskrivs bara grunder för att utesluta en sökande. Vill man kunna häva ett avtal måste man ha tagit in en bestämmelse om att kraven ska vara uppfyllda fortlöpande sedan leverantören har antagits som leverantör.

Skatteform

Skatteform innebär att företaget eller den enskilde kan ha en skattsedel i form av en F-, A-, FA- eller SA-skattsedel.

Det finns följande skattsedlar:

- › A-skatt för den som enbart är anställd.
- › F-skatt har den som har en enskild firma och/eller är en juridisk person.
- › FA-skatt finns för den som har både en anställning och driver en enskild firma.
- › SA-skatt (särskild A-skatt) är ett komplement till ”vanlig” A-skatt. Syftet med SA-skatt är att en preliminärskatt också ska kunna debiteras för sådana näringsidkare som inte vill ha F-skatt eller som fått sin F-skattsedel återkallad. Skatteverket kan också debitera SA-skatt för personer med inkomster som skatteavdrag inte görs på, till exempel tjänsteinkomster som förvärvats från utländska arbetsgivare utan fast driftställe i Sverige.

Information kring skattsedlar finns hos Skatteverket, www.skatteverket.se.

Kreditupplysning

Ett sätt att bedöma en anbudsgivares ekonomiska stabilitet är att begära in kreditupplysning. På det området förekommer begreppet betalningsanmärkning. Det är inte ett lagreglerat begrepp utan används av kreditupplysningsföretagen.

Normalt utfärdas en betalningsanmärkning om:

- › det finns ett utslag från Kronofogdemyndigheten i ett ärende om betalningsföreläggande
- › någon har ansökt om betalningsföreläggande mot ett företag
- › domstol har meddelat en så kallad tredskodom, vilket kan ske om den som söks för betalning inte har kommit till en huvudförhandling eller haft helt grundlösa argument som skäl för att inte betala
- › det förekommer missbruk av bankkonton/krediter/hypotekslån
- › någon försatts i konkurs
- › det finns beslut om skuldsanering
- › det finns restförda skatter och avgifter
- › Kronofogdemyndigheten har gjort utmätningsförsök.

Att häva ett avtal

I avtalet ska anges på vilka grunder det kan hävas. Kommunen/landstinget måste kunna redovisa vilka omständigheter som ligger till grund för hävningen. Om motparten inte accepterar att hävningsgrund finns, måste kommunen/landstinget vända sig till allmän domstol, det vill säga tingsrätt, för att få fastställt att den hade rätt att häva avtalet. Kommunen/landstinget måste således inför domstolen kunna bevisa att det fanns grund för hävningen. Det är bra att alltid tänka ”kan vi bevisa detta” när man värderar de omständigheter som har kommit fram i en granskning och som man bedömer bör leda till att avtalet hävs.

Vem har uppgifterna?

Alla uppgifter om konkurs, likvidation, tvångsförvaltning, ackord eller inställda betalningar finns hos Kronofogdemyndigheten.

Hos Skatteverket finns offentliga uppgifter om skatteform (till exempel F- och A-skatt), arbetsgivare- och momsregistrering, inbetalning av skatt och sociala avgifter, redovisade arbetsgivaravgifter de tre senaste månaderna, eventuell skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten samt uppgift om eventuella underskott på skattekontot. Uppgiften om eventuella underskott på

skattekontot kan man enkelt få tillgång till om man har en överenskommelse om samarbete med Skatteverkets ”Förebyggande information”.

Kontrollera igen

Har det gått en tid från godkännande till dess att leverantören börjar få kunder i ett valfrihetssystem är det bra att göra en ny kontroll av uppgifterna hos Skatteverket. Det kan ha hänt saker sedan prövningen gjordes i upphandlingen/godkännandet enligt LOV.

Fakturakontroll

Utöver kontrollen av att skatter och avgifter betalas som de ska är det viktigt att kontrollera att fakturan är korrekt och uppfyller lagstiftningens krav på faktura och att det är den man har skrivit avtalet med som fakturerar och att det är till den betalningen sker. Om så inte är fallet är det ett varningstecken som kan användas som signalsystem om fördjupad uppföljning.

Vem fakturerar?

Avtalet bör innehålla uppgifter om vilket bank- eller plusgironummer eller annat kontonummer som betalning ska ske till. Utöver det behövs en rutin för att kontrollera att det är avtalsparten som fakturerar och till det uppgivna kontot. Om fakturan anger annan mottagare eller fakturering sker från annan än avtalsparten ska avtalsparten ha meddelat att den har bytt nummer eller överlåtit fakturan. Om avtalsparten anger annat nummer, kontrollera att numret tillhör parten. På Bankgirocentralen www.bgc.se kan man kontrollera vem som har vilket bankgironummer. Man kan söka på såväl organisationsnummer som bankgironummer. Motsvarande tjänst finns för plusgironummer på www.plusgirot.se. Uppgifterna är gratis och inga särskilda programvaror behövs. Om fakturan anger ett annat nummer är det ett varningstecken på att det kan förekomma ekonomiska oegentligheter. Om detta sker, kontakta först leverantören och överväg därefter att ta en kontakt med Skatteverket.

Uppgifter hos Skatteverket

Möjligheten att följa uppgifter hos Skatteverket ska användas som ett redskap för när det kan finnas anledning till en fördjupad kvalitetsgranskning utöver den rullande och planerade granskningen som görs enligt ett fastlagt uppföljningsplan. Ser man att en leverantör börjar bli sen med betalningar eller inte verkar betala sociala avgifter för så många personer som man rimligtvis behöver för att utföra den avtalade tjänsten med bestämd kvalitet, är det en god anledning att granska verksamheten.

Förebyggande information

Skatteverket arbetar på det här området med förebyggande information. I det ingår utbildning för både företag och kommuner och landsting. Inom ramen för förebyggande information lämnar Skatteverket också ut information om skatteform, om företaget är arbetsgivarregistrerat, momsregistrerat, om det finns skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten och underskott på skattekontot. Om företaget är registrerat som arbetsgivare får man information om de tre senaste månadernas redovisade arbetsgivaravgifter. Observera här att om ett företag inte har några anställda, antingen för att det är ett enmansföretag eller för att man använder underleverantörer, så saknas arbetsgivarregistrering och uppgifter om redovisade arbetsgivaravgifter.

När en betalning till Skatteverket inte görs i tid blir det först en notering om att den är försenad. Sedan markeras att en påminnelse har gått ut och där efter kommer hot om restföring.

Offentliga företagsuppgifter

Det går att ringa till Skatteverket för att få uppgifter om företag. Det finns också en mall framtagen som man kan få tillbaka med uppgifterna ifyllda, eller som man kan använda för att själv anteckna dem i. Man kan dessutom

hämta uppgifterna online genom e-tjänsten Företagsuppgifter. Uppgifterna i sig är kostnadsfria men man måste investera i viss teknisk lösning för att komma online. Mer information finns på www.skatteverket.se

SKV 4820 är den blankett som används i upphandlingar och som mycket väl också kan användas för kontroll under löpande avtal. Blanketten är en begäran om offentliga uppgifter från både Skatteverket och Kronofogdemyndigheten och innehåller information om ett företag sköter sina skatter och avgifter som det ska. Se även www.skatteverket.se.

Hjälp, underskott på skattekontot?

Det finns ordval inom skatteområdet som man måste tolka rätt. Ett sådant är underskott på skattekontot, som måste hållas isär från skuld till Skatteverket. Skattekonto har alla som betalar skatt och på det syns alla uppgifter om den skatt man beräknas betala, vad man har betalat och liknande. Underskott är det belopp som man som skattskyldig företagare och arbetsgivare ska redovisa och betala in senast den 12:e varje månad. Betalar man inte in hela beloppet, uppstår en skuld. Skuld innebär att man inte fullgjort sina skyldigheter avseende skatter och avgifter. Runt den 18:e varje månad går det att kontrollera om det finns en skuld, då ska alla betalningar vara noterade. Ett fortsatt underskott efter inbetalningen den 12:e utgör en skuld till Skatteverket.

Uppgiften om underskott/skuld på skattekontot efter den 12:e bör främst ses som en signal i uppföljningsarbetet om företaget sköter sina betalningar av skatter och avgifter.

Underskott/skuld på skattekontot är en ögonblicksbild och en signal för uppföljning. Ett underskott/skuld är inte alltid synonymt med att företaget är oseriöst. Signalen kan vara en indikation på att något inte står rätt till hos företaget. Det är inte ett skäl för att upphäva ett avtal.

Om företaget i anledning av underskott/skuld efter betalningspåminnelse och betalningskrav från Skatteverket fortfarande inte har betalt inom föreskriven tid överlämnas Skatteverkets krav till Kronofogdemyndigheten vid nästa avstämning.

Deklarations- och betalningsdagar framgår i bilaga till skattedeklarationen och på länken www.skatteverket.se.

Samarbete med Skatteverkets förebyggande information

Den förebyggande informationen kännetecknas av ett nära samarbete mellan upphandlande myndigheter eller företag och Skatteverket. För att underlätta ställer Skatteverket upp med en kontaktyta och lämnar på begäran ut uppgifter ur de offentliga registren. Skatteverket kan skräddarsy skatteinformation till den upphandlande myndigheten. På så sätt hjälper Skatteverket myndigheter och företag att göra rätt från början.

Skatteverket har tagit fram ett förslag till en överenskommelse för samarbete med kommuner och landsting för att förhindra och upptäcka fusk med registrering, skatter och avgifter. Kommunens/landstingets åtagande är att informera leverantörer och anbudsgivare om samarbetet och att kommunicera det med andra berörda inom och utanför sin egen organisation. Skatteverket bistår med resurspersoner som vid behov erbjuder utbildning och hjälp att tolka den information som Skatteverket lämnar ut samt information om branschspecifika frågor eller nyheter i skattelagstiftningen.

F-skattsedeln

F-skattsedeln visar att leverantören är registrerad för att betala skatt som företag/organisation. Man bör i avtalet säkerställa att avtalet kan hävas om F-skattsedeln återkallas. Det krävs inte att man är skattskyldig eller har ett fast driftsställe i Sverige för att få F-skattsedel. Den som uppger sig bedriva eller ha för avsikt att bedriva näringsverksamhet i landet får F-skattsedel. Avsikten är att underlätta för utländska personer att bedriva verksamhet här i landet.

Näringsidkare som innehar F-skattsedel ska varje månad redovisa moms och/eller arbetsgivaravgifter i form av en skattedeclaration. F-skattsedeln kan återkallas om innehavaren efter föreläggande inte lämnat självdeklaration eller inte redovisat och betalat skatter och avgifter inom föreskriven tid. Den som åstadkommer tre brister i form av utebliven skattedeclaration och eller betalning av skatt, kan om bristerna tillsammans överstiger minst 20 000 kronor, normalt sett räkna med att F-skattsedeln återkallas.

Hur använder man uppgifterna?

De inhämtade uppgifterna kan som tumregel användas på följande sätt:

1. Inhämta regelbundet uppgifter från Skatteverket om inbetalade skatter och avgifter. Om det börjar uppstå förseningar, fördjupa kvalitetsgranskningen. Ta kontakt med leverantören och fråga vad det är som gör att det blir förseningar.
2. Kontrollräkna att de redovisade arbetsgivaravgifterna är rimliga i förhållande till de ersättningar som betalas ut till leverantören. Räkna med att ungefär 20 procent av ersättningen för hemtjänst utgör arbetsgivaravgifter och 15 procent av ersättningen för primärvård gör det. Om summorna är lägre kan något vara fel och man bör både kontakta leverantören och göra en fördjupad kvalitetskontroll samt ta kontakt med Skatteverket. Har leverantören avtal med fler kommuner/landsting eller utför även hushållsnära tjänster kan det vara svårt att göra en bedömning, men om summan knappt verkar täcka skatter och avgifter för uppdraget från den egna organisationen är det skäl till att reagera.
3. Kontrollera alltid att det konto som anges för inbetalning på fakturan stämmer med det som har angetts i avtalet. Annan betalningsmottagare än avtalsparten är normalt ett tecken på att det pågår ekonomiska transaktioner som medför att avtalsparten på ett eller annat sätt töms på sina tillgångar. Kontakta leverantören och fråga om orsaken. Anser du inte att förklaringen verkar rimlig kan du inleda en fördjupad kvalitetsgranskning och överväga att informera Skattemyndigheten.

Hjälp att tolka?

Skatteverkets förebyggande information kan, som framgått ovan, på olika sätt ge ett generellt stöd om hur man kan använda verkets offentliga uppgifter och vad olika uppgifter i dess register betyder. Skatteverket kan dock inte uttala sig i enskilda fall.

Körning av egna uppgifter mot Skatteverkets register och tolkning av de uppgifter som kommer fram kan också köpas av olika företag.

Andra områden än skatter och avgifter

I verksamhet som kräver tillstånd från Socialstyrelsen bör kommunen ange att avtalet hävs om tillståndet återkallas. Det är inte bra att hamna i ett läge där ett tillstånd är en förutsättning för att bedriva själva verksamheten men där kommunen inte kan häva avtalet, om tillståndet återkallas.

Inom arbetsrätten kan kommunen ställa krav på att bestämmelser i lag efterlevs. Man ska dock vara medveten om att det är svårt att kontrollera sådana krav. Om man häver ett avtal på den grunden att kommunen utifrån egeninsamlade uppgifter bedömer att leverantören inte följt den arbetsrättsliga lagstiftningen, måste man sedan också vara beredd på att bevisa lagbrottet. Detta kan ofta vara svårt om grunden är berättelser från anställda som inte själva vågar eller vill träda fram. Att bevaka att den arbetsrättsliga lagstiftningen följs har lagstiftaren i stort lämnats till arbetsmarknadens parter.

Uppgifter om svart arbetskraft och/eller misstankar om att ett företag är oseriöst kan man som kommun sällan agera enbart på själv. Om ni fäster tilltro till uppgifterna kan ni överväga att informera polis och/eller Skatteverket. Därefter bör man göra en fördjupad kvalitetsgranskning.

Offentliga uppgifter till vår tjänst

En allt större andel av kommuner och landstings verksamheter utförs av andra än kommunen eller landstinget. Detta får till följd att uppföljning och kontroll av externa leverantörer kommer allt mer i fokus. För att ge stöd i detta arbete tar Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, fram ett antal skrifter och konkreta verktyg.

En viktig del i granskningen av leverantörer i valfrihetssystem och upphandlade tjänster är att under avtalsperioden kontrollera att leverantörerna fullgör sina skyldigheter när det gäller skatter och sociala avgifter.

Skatteverket samarbetar med kommuner och landsting med förebyggande information och genom att tillhandahålla offentliga uppgifter som verket samlar in. I denna skrift sammanställs vilken typ av uppgifter som finns på Skatteverket och hur de kan tolkas. I skriften förklaras centrala begrepp som är viktiga för att förstå den information som finns hos Skatteverket.

